

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра _____ безпеки життєдіяльності _____
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Р. Б. Папірник
« 01 » _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Основи охорони праці та цивільного захисту _____

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 122 «Комп'ютерні науки» _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ «Комп'ютерні науки» _____

(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ бакалавр _____

(назва освітнього ступеня)

форма навчання _____ денна _____

(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Рибалка Катерина Анатоліївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус складено на підставі типових програм з дисциплін основи охорони праці та цивільного захисту для вищих навчальних закладів.

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці та цивільного захисту» є нормативною дисципліною, що включається в навчальні плани як самостійна дисципліна та передбачає вивчення загальних питань охорони праці та цивільного захисту з урахуванням особливостей підготовки бакалаврів за відповідними напрямками підготовки та майбутньої професійної діяльності випускників. Надзвичайно важливе значення має також ґрунтовна підготовка майбутнього фахівця в законодавчому, нормативно-правовому та організаційному аспектах охорони праці та цивільного захисту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, і лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я й працездатності людини в процесі праці, формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері охорони праці та цивільного захисту (ЦЗ).

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VI	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	38		38	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	8		8	
Самостійна робота, у т.ч:	52		52	
підготовка до аудиторних занять	6		6	
підготовка до контрольних заходів	8		8	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	8		8	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Основи охорони праці та цивільного захисту» є надання знань, умінь, формування компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання дисципліни «Основи охорони праці та цивільного захисту» є набуття студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності також передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Пререквізити дисципліни. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з дисциплін: «Безпека життєдіяльності і основи екології», «Фізика», «Вища математика», «Правознавство» та основні дисципліни професійно-орієнтованого циклу.

Постреквізити дисципліни. Дана дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами як «Охорони праці в галузі», «Системи моніторингу і програмування» та написання кваліфікаційної роботи.

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Основи охорони праці» є здобуття студентами таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК-16. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК-17. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

(відповідно до освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки», СВО ПДАБА–1226 - 2017).

Заплановані результати навчання. (відповідно до освітньо–професійної програми «Комп'ютерні науки» (СВО ПДАБА – 1226 – 2017): **РН-34.** Вміння враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміння використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя., а саме в результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен; **РН-35.** Знання та розуміння предметної області, її історії та місця в сталому розвитку техніки і технологій, у загальній системі знань про природу і суспільство, а саме в результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні питання законодавства України з охорони праці, права і обов'язки робітників;
- порядок розслідування і обліку нещасних випадків і аварій; методи вивчення виробничого травматизму і професійних захворювань;
- основні положення системи стандартів безпеки праці;
- основні вимоги безпеки при виконанні різних технологічних процесів і експлуатації машин та обладнання;
- основні питання пожежної профілактики і засобів гасіння пожеж; проведення ідентифікації, дослідження умов виникнення і розвитку НС та забезпечення скоординованих дій щодо їх попередження на об'єктах господарства (ОГ) відповідно до своїх професійних обов'язків;
- обрання і застосовування методик з прогнозування та оцінки обстановки в зоні НС, розрахунку параметрів уражальних чинників джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування, визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС;
- розуміння, розробка і впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;
- інтерпретування новітніх досягнень в теорії та практиці управління безпекою у НС;
- забезпечення якісного навчання працівників ОГ з питань ЦЗ, надання допомоги та консультацій працівникам організації (підрозділу) з практичних питань захисту у НС;
- оцінювання стану готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками.

вміти:

- оцінити технологічні процеси з точки зору охорони праці, розробити засоби захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впроваджувати їх в практику для попередження нещасних випадків, профзахворювань і покращення умов виробництва;
- користуватися довідковою та нормативною літературою;
- визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ;
- знати методи та інструментарії моніторингу НС, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків; приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;
- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.);
- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація);
- робота з книгою;
- відеометод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1 (Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці. Основи пожежної безпеки)					
Основи законодавства України з охорони праці	3	2			1
Гарантії прав на охорону праці	4	2			2
Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці	4	2			2
Виробничий травматизм і професійні захворювання.	4	2			2
Гігієна праці та виробнича санітарія	5	2	2		1
Виробниче освітлення	5	2	2		1
Основи електробезпеки	3	2			1
Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	4	2			2
Разом за змістовим модулем 1	32	16	4		12
Змістовий модуль 2 (Державна політика України у сфері цивільного захисту. Планування заходів з питань цивільного захисту. Оцінка стійкості роботи об'єктів в НС. Техногенні аварії з вибухами на вибухонебезпечних об'єктах)					
Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій	3	2			1
Державна політика України у сфері цивільної безпеки. Єдина система цивільного захисту України. Режими її функціонування	4	2			2
Сили цивільного захисту України	3	2			1
Основні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у сфері цивільного захисту	6	4			2
Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання	6	2	2		2
Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного і хімічного зараження	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 2	28	14	4		10
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	90	30	8		52

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Основи законодавства України з охорони праці.	2
2	Гарантії прав на охорону праці.	2
3	Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	2
4	Виробничий травматизм і професійні захворювання.	2
5	Гігієна праці та виробнича санітарія.	2
6	Виробниче освітлення.	2
7	Основи електробезпеки.	2
8	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2
9	Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних	2

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	ситуацій.	
10	Державна політика України у сфері цивільної безпеки. Єдина система цивільного захисту України. Режими її функціонування.	2
11	Сили цивільного захисту України.	2
12,13	Основні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у сфері цивільного захисту.	4
14	Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	2
15	Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного і хімічного зараження.	2
	Усього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Визначення параметрів мікроклімату на робочих місцях	2
2	Визначення концентрації шкідливих парів та газів в повітрі робочої зони	2
3	Ідентифікація зон руйнувань при вибухах конденсованих вибухових речовин і газоповітряних сумішей.	2
4	Визначення ступеня хімічної небезпеки суб'єктів господарювання та адміністративно-територіальних утворень	2
	Усього годин	8

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	6
2	підготовка до контрольних заходів	8
3	виконання курсового проекту або роботи	-
4	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Тема 3. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації. Система державного управління охороною праці в Україні. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Тема 8. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Тема 13. Життєзабезпечення населення у НС. Організаційно – економічні заходи: декларування, ліцензування, страхування, нагляд і	8

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	контроль, стандартизація та державна експертиза. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим. Порядок надання фінансової допомоги та схема опрацювання зведень щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету.	
	підготовка до екзамену	30
	Усього годин	52

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю знань: письмовий, усний.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка кожного зі змістових модулів визначається як сума балів за відвідування лекцій, виконання практичних робіт та відповідей на тестові питання відповідно.

Порядок оцінювання студентів зі змістового модуля 1 «Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці. Основи пожежної безпеки»

№ з/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій, бал	8
2.	Поточний контроль (тести), бал	68
3.	Виконання практичних робіт, бал	24
	Усього	100

Порядок оцінювання студентів зі змістового модуля 2 «Державна політика України у сфері цивільного захисту. Планування заходів з питань цивільного захисту. Оцінка стійкості роботи об'єктів в НС. Техногенні аварії з вибухами на вибухонебезпечних об'єктах»

№ з/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій, бал	7
2.	Поточний контроль (тести), бал	70
3.	Виконання практичних робіт, бал	23
	Усього	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в 1 бал за лекцію, якщо студент не був присутнім – 0 балів.

Поточний контроль

Формою контролю знань зі змістових модулів є тестування, яке проводиться у вигляді письмових відповідей на питання тестових завдань з урахуванням матеріалу практичних робіт та матеріалу, що охоплює всю освітню програму за даною дисципліною.

Тестове завдання з контролю знань зі змістового модуля 1 складається з 17 питань. Кожна правильна відповідь тесту оцінюється в 4 бали, неправильна – 0.

Тестове завдання з контролю знань зі змістового модуля 2 складається з 14 питань. Кожна правильна відповідь тесту оцінюється в 5 балів, неправильна – 0.

Практичні роботи

Виконані практичні роботи змістового модуля 1 оцінюються в 24 бали відповідно.

Кожна практична робота оцінюється в 12 балів:

12 балів - відповіді студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє методиками курсу; опанував теоретичні та практичні навички щодо

організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

8 - 11 бали - студент володіє навчальним матеріалом, на питання відповідає правильно, але потребує уточнень окремих положень, опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

4 - 7 бали - студент під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок, вимагає додаткових питань; володіє матеріалом невпевнено, наявні складнощі при рішенні окремих питань тощо;

0 - 3 бали - студент зовсім не розуміє значення питань, повна відсутність відповіді, практичне завдання не виконано тощо.

Виконані практичні роботи змістового модуля 2 оцінюються в 23 бали відповідно.

Кожна практична робота оцінюється в 11,5 бали:

11 - 11,5 бали - відповіді студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє методиками курсу; опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

7 - 10 бали - студент володіє навчальним матеріалом, на питання відповідає правильно, але потребує уточнень окремих положень, опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

4 - 6 бали - студент під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок, вимагає додаткових питань; володіє матеріалом невпевнено, наявні складнощі при рішенні окремих питань тощо;

0 - 3 бали - студент важко розуміє або зовсім не розуміє значення питань, повна відсутність відповіді, практичне завдання не виконано тощо.

Екзамен

Максимальна оцінка за екзамен – 100 балів. Екзамен складається з двох рівноважних питань теоретичного курсу, який проводиться у вигляді письмових відповідей. Відповіді на одне питання оцінюються у 50 балів:

48-50 балів - якщо відповіді студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє методиками курсу; опанував теоретичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

37-47 балів - якщо студент володіє навчальним матеріалом, на питання відповідає правильно, але потребує уточнень окремих положень, опанував теоретичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

26-36 балів - якщо студент під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок, вимагає додаткових питань; володіє матеріалом невпевнено, наявні складнощі при рішенні окремих питань;

15-25 балів - якщо студент не може дати розумних пояснень щодо теоретичних питань, відповіді мають поверхневий характер;

4-14 балів - якщо студент припускається суттєвих та принципових помилок під час надання відповіді на питання;

0-3 балів - якщо студент зовсім не розуміє значення питань, повна відсутність відповіді, або відповідь надана на інше питання.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається, як середньоарифметична між оцінками змістового модуля 1, змістового модуля 2 та екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять

Пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує викладачеві на поточних заняттях чи консультаціях наступним чином:

- оформленням реферату або презентації за темою пропущеної лекції (за вибором студента) та відповіддю на питання викладача з теми, яку студент пропустив та вивчив;
- виконанням практичної роботи за темою пропущеного заняття.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Беликов А. С. Охрана труда на предприятиях строительной индустрии / А.С. Беликов, А. П. Кожушко, В. В. Сафонов и другие. – Днепропетровск : «Федорченко А. А.», 2010. – 528 с.

2. Беликов А. С., Сафонов В. В., Нажа П. Н. и др. Охрана труда в строительстве / Под ред. проф. Беликова А. С. – К.: Основа, 2014. – 486 с..

3. Беликов А.С., Капленко Г.Г., Мацияко В.В., Пушкин Л.П. и др./ Безопасность жизнедеятельности / Под ред. д.т.н., проф. А.С. Беликова. – Днепропетровск: ФОП Середняк Т.К., 2015г. – 636с.

4. ДБН В.2.2-5-97 Захисні споруди цивільної оборони. Будинки і споруди.

5. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 6.05.2014 р.

6. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ. – Мінрегіонбуд. України, -2010.

7. Закон України «Про аварійно – рятувальні служби». - К.Урядовий кур'єр, 14.12.1999. - №1281.

8. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». – К.18.01.2001.-№2245- III.

9. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану». - К. Урядовий кур'єр, 14.06.2000.-№107.

10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. зі змінами та доповненнями.

11. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. зі змінами та доповненнями.

12. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2016. 267 с.

13. Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій від 12.12.2012 № 1400

14. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року

15. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.

16. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання перевірки знань з питань охорони праці» від 26.01.05 р.

17. Основы охраны труда: учебник для студ. вузов / А. С. Беликов [и др.] ; Днепропетровский гос. аграрный ун-т. - Д. : Журфонд, 2007. - 494 с.

18. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями від 24 березня 2004 р.

19. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві

20. Правила пожежної безпеки в Україні від 05.03.2015 р.

21. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К: Знання-Прес, 2007.– 487 с.

Допоміжна

1. Беликов А.С., Касьянов А. И., Дмитрюк С. П., Устимович Л. Д., Б Годяев С. Г., Голендер В. А. Основы охраны труда: Учебник для студентов высших учебных заведений Украины III-IV уровня аккредитации. / Под ред., д.т.н., профессора А.С.Беликова. - Днепропетровск: «Журфонд», 2007. - 494с.
2. Беликов А.С., Кожушко А.П., Сафонов В.В., Чесанов В.Л., Капленко Г.Г. и др. Охрана труда на предприятиях строительной индустрии /Учебник для студентов высших учебных заведений с грифом МОН Украины (№ 1/11-7036 від 29.07.2010р.). – Днепропетровск: Федорченко А.А., 2010 – 530 с.
3. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці. Навч. посіб. 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.
4. ДБН В.2.5.28-2018 «Природне і штучне освітлення»
5. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С., Цивільна оборона. Навчальний посібник / За ред. Кашина П.І. - Львів, «П.П. Васильович К.І.», 2005-338 с.
6. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2011. 551 с.
10. Кодекс законів про працю України
11. Методические указания к выполнению лабораторных работ на тему: «Оценка устойчивости объектов хозяйствования к воздействию поражающих факторов чрезвычайных ситуаций» по курсу «Гражданская защита» для студентов всех специальностей дневной и заочной формы обучения / Составители: Пушкин Л.П., Капленко Г.Г., Шаранова Ю.Г., Карасев А.Г. - Днепропетровск: ГВУЗ ПГАСА, 2014 – 49 с.
12. Методичні вказівки до лабораторних робіт «Визначення концентрації шкідливих, небезпечних газів і парів у повітрі робочої зони» з дисципліни «Охорона праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання/ Укладачі: Чередниченко Л. А., Приходченко В. І., Капленко Г. Г. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 20 с.
13. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт «Дослідження параметрів мікроклімату на робочих місцях» з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання/Укладачі: Чередниченко Л. А., Приходченко В. І., Капленко Г. Г. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2017. – 22 с.
14. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. N 55.
15. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
16. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. N 255.
17. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.93 р. N 132.
18. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, Р. В. Сабарно, О. І. Полукаров, В. С. Коз'яков, Л. О. Мітюк. За ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. — К.: Основа, 2006 — 448 с.
19. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І.Качан, С.М. Мохняк. - Львів:Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010.-417с.

20. Положення про розробку інструкцій з охорони праці від 21 червня 2017 р.
 21. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. N 994 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
 22. Цивільний захист [підручник] / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмуратов та ін./ К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
2. <http://base.safework.ru/iloenc> - Енциклопедія по охроне и безопасности труда МОТ
3. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
4. <http://www.dsns.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій
5. <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці

Розробник

 _____ (підпис) (К. А. Рибалка)

Гарант освітньої програми

 _____ (підпис) (Н. М. Єршова)

Силабус затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
 Протокол від «30» вересня 2019 року № 5